

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Rhenana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70132)

PROVINCIA R H E N A N A.

DE GVNT in Prouincia Rheni Socii
pra tercentum septem & quinquaginta
Sacerdotes centum sexaginta octo: Scho-
larum Magistri quadraginta : Studiosi
tres & quinquaginta : Rei familiaris Ad-
iutores septem supra nonaginta : Qui-
que vita defuncti sunt: Duo supra triginta in Societatem
adscripti.

COLLEGIUM COLONIENSE.

ALIT hoc Collegium Socios tres & qua-
ginta : Sacerdotes quatuor & viginti : Scho-
larum Magistros sex: Studiosos duos : Ad-
tores rei familiaris undecim. Stata erga pro-
ximum ministeria suum tenuere cursum : de quibus ultra
breuiter vniuersè. Plurimorum generales exomologes
ses exceptas : complures corporis , animæque periculis
ereptos

ereptos: spontaneas item, ac graues corporis afflictiones susceptas: egentibus liberaliter subuentum: fraudes sublatas: non parui momenti summas veris dominis restitutas: in gratiam mutuam reductos dissidentes, aliquot spiritualibus exercitijs excultos: absolutos ab hæresi non paucos: Adòlescentes in varias Religiosorum familias adscriptos.

ANTONIA Caròli Ducis Lotharingæ filia: Iulix, Cluorumque Duci desponsata, cum dies aliquot hic subsisteret, Collegium longissimo licet interuallo semel, iterumque reuisit, palam Sacerdoti nostro de peccatis confessa, demùm cum cætero comitatu sacra communione refecta. Cum vir nobilis ex eiusdem Principis aula lacessitus hæretico quidam lethale vulnus infixisset, opera Sacerdotis nostri, qui vulnus acceperat & gratiam percussori fecit, & Ecclesiæ gratiam recepit. Desperabunda quædam cum mucrone sibi vitam tollere statuisset, animaduertens plagunculam cœlestis agni, seu casu, seu consilio diuino, de collo sibi decidisse, quasi diuinitus admonita resipuit. Virgo claro loco nata fidei profitendæ causa, sponte pauper esse exul voluit, cum sæpius à Cacodæmone spectabili forma tentaretur, multis item plagis acceptis, insuper & loquendi facultate priuaretur. Facta Sacerdoti nostro confessione, & sacro oleo à Curione inuncta, ex inopinato & vsu linguæ, & corporis sanitatem recuperauit. Satrapa quidam vir claro genere natus locuples, & grandæuus, ea modestia animique submissione spiritualibus exercitijs excultus est, vt se per beatum prædicet, nunquam tanti beneficij memoriam depositurus.

SCHOLARVM profectus quæ pietatis, quæ doctrinæ, quæ multitudinis, & accessus tantus iam nunc cernitur, vt licet nouum nuper excitatum Gymnasium vetere non paulò spatiosius sit; auditorum tamen mul-

tudinem capere nequit. Anno vertente post absoluta Philosophiæ studia viginti magisterij laurea donati sunt: ex ijs verò quinque lectissimi Societatis abbatum complexi, quibus accessere quatuor fratres et alio quodam Colonienſis Academiae Gymnaſio, de quibus in Annuis Domus probationis vberius. Hos post duo futuri Coadiutores mensibus aliquot præceſſerat. Excursions hoc anno per grassatores passim vias indentes rariores factæ. Aulica missio Bonnæ apud Serenissimum Coadiutorem fructu solito, conciones, & catecheses domi, foris que continuavit. Aditi in ergastulis ob noxas, vel æs alienum detenti: dati confitentibus aures: visitati, & adiuti in Nosodochijs afflicti: Hebdomada sanctiore magna cum populi Bonnensis, tum alicuius familiae pietas enituit in visendo, adorando que pulchro Dominico, singulari præ cæteris annis Serenissimi Coadiutoris studio & industria exstructo. Non defuere, qui dum psalmus Miserere, musicè decantaretur, in sua terga flagris sæuirent: alij via benè longè prælato Christi Crucifixi simulachro, non minori populi commotione, idem de se spectaculum præbuere. Perfectum denique Gymnasium anno superiori coeptum ædificari, piorum omnium ordinis hominum elemosynis. Res item domestica multorum liberalitate aucta, in primis Serenissimorum Principum Borussiae.

MISSIO VVE- SALIENSIS.

VVESALIA oppidum est in Ducatu Cliuie, vbi Lupia in Rhenum influit non magis Belgarum mercimonijs, quam Calvinistarum corruptelis insigne. Coaluerat in eo perfidia pestis ab anno nono & trigesimo, nec vllius auctoritate facile comprimi poterat, donec ad Lupiam anno superiore Catholicus exercitus hybernaret: Actum igitur ab Illustrissimo duce, D. Admiralio de Aragonia, vt Catholicam Religionem postliminio reuertentem iuxta pactiones, & foedera, pridem cum Burgundia Principibus inita reciperent: Conuenit vtrimque de conditionibus: Inuitatur actionis Praeses futurus Illustrissimus, & Reuerendissimus Coriolanus Ausarensis Episcopus per hasce partes Nuncius Apostolicus: datus ei comes itineris vnus e Nostris. Itaque mense Ianuario Colonia Vvesaliam cum tota familia descendit pedes in eo habitu, qui Nuncium decebat Apostolicum, cunctis ad spectaculum concurrentibus urbem laetus ingreditur. Hospitium libens offert vnus e discipulis nostris Patricius Vvesaliensis domum paternam per amplam Clausam per totum mensem Ianuarium Ecclesiae non nihil ad ritum Catholicum reparantur: solemniter vero caerimonia de nouo velut initiantur ad septimum, & octauum Februarij, praesentibus Caesareae Maiestatis Cliuae Ducis, & Illustrissimi Ducis Admiralij commissarijs. Publicis deinde sacris quotidie per quatuor fere menses frequentantur. Senatus licet haereticus magna tamen cura prouidit, ne quid petulanter aut immodeste fieret.

Spes erat magni fructus, si quod gerebatur negotium serio, non terroris, aut exactionis causa declinande coeptum fuisset. Conuenerat auctoritate Ducis, & à Senatu recipienda esse per vicinarum Ecclesiarum Præatos omnia iura Ecclesiastica, expeditum nihil inquirendos Pastores, & alios Ecclesiæ Ministros: adductum tandem vnus, & quidem alio loco Pastor, vnde diuitis abesse non poterat. Indignantur nonnulli Catholici, quod mireris, adesse de Societate Sacerdotem, cui committi concio posset: Noster ergo iussu Reuerendissimi Nuncij conciones & munitia boni Pastoris, cum nullus alius adesset obire coepit in Ecclesia S. Antonij. Idem in altera quæ D. VVilibrordo sacra est, diebus dominicis, festisque vsurpatum. De plano rudiores, & paruulorum capita doctrinæ Christianæ doceri coepti, catecheses, imagines, ac pij libelli passim distributi. Per Quadragesimæ tempus in templis, & vicis vbi pauperes ad elemosynam confluebant, exhortationes, & catecheses fieri, Illustrissimi Nuncij Sacellanus scholas habere, paruulos docere litteras, prima fidei rudimenta, prospero sane successu, donec tandem quorundam Principum Germaniæ miles ad has oras descendens, omnem contactum, studiumque nostrum turbaret. Nam quod Catholicus exercitus ab vrbe longius; Hæreticus autem propius abesset palam VVesalientes insolescere ceperunt: pueros à templis, & scholis auocare, Noster fannis, & ludibrijs obuios, & absentes vexare, ad euationem sacri corporis Dominici blasphemias euomere, in locum Sacrificij per absentiam Sacerdotum lapides conijcere, pedibus immundis nocturno temporibus impressis vestigijs calcare: superari tamen hæc, & alia poterant, si permanere quoquo modo Sacerdotibus nostris licuisset. At verò discessurus erat Illustrissimus Nuncius, & eos abducturus, quorum tutela Catholici

commut

committi possent, qui mori maluissent, quàm gregem, qui colligi cœperat, incustoditum relinquere. Credebatur bis mille fuisse, qui Nostros sæpè audiuerant: ducenti cum Pastore partim, partim cum Nostris ad Pascha communicauerant, non sine graui cõminatione Senatus, etiam cùm res optimè constitutæ viderentur, quòd videlicet cum Sacerdotibus colloquerentur, sacra spectarent, conciones audirent, pueros ob huiusmodi vapulare frequens. E pluribus anicula quædam eò, quòd se gaudere de aduentu nostro diceret, tam grauius est percussa, vt membra luxata traheret, quæ postmodum fulcris ad Crucifixi modum nixa, tria sacra cõtinenter audire cum magnâ sua consolatione perseuerauit. Reuerendissimus porrò Nuncius, vt in digressu muneri suo præclarè satisficeret, grauius ad Cliuense Consilium scripsit, aut vt promissos Parochos mitterent, aut duos de Societate Sacerdotes in protectione sui Ducis acciperent, donec idonei conqueri possent, ni faciant se coram Deo, & hominibus palam protestari, de minus felici negotij tam feliciter incepti successu. Pari modo cum oppidi Senatû diligenter egit, sed omnia frustra. Igitur ad vigesimum secundum Maij, vti venerat ita Nostris secum adsumptis recessit Vvesalia.

COLLEGIUM
TREVERENSE.

IVVNT in Collegio Treuerensi Socij octo,
& viginti: Sacerdotes quindécim: Magistri 4.
Coadiutores nouem: Conciones, & catechismi continuati: dissidentes reconciliati: duo præsertim Primates, ex quorum similitudinibus non leuia

scandala timeri poterant. Vxor ad legitimum ^{matrimonium} magno cum labore reducta, non multo post diem ^{extremum} extremum. Solati plures afflicti, ne desperarent: ^{ultra} confessiones, ad quas faciendas à quindecim palmis millibus ventitatum: restitutiones non leues facta: ^{res} res vtriusque sexus homines in Religiosorum familia transière, corporis castigationes vsurpata: quaedam ^{profligatoris} profligatoris ad meliora conuersa: septem ab hære ad Ecclesiam reducti: data item opera, ne qui periculi videbantur hæresis labem contraherent: famulati, ancillis vtrò, citroque comitantibus mature contentum, qua ratione dum famulantur hæreticis concionibus & sacramentorum communionem declinent. Eadem cautio data familiæ cuidam in viciniam hæreticorum commigranti. Puer annorum trium & decem, veniens ad nocturna nefandaque consortia traducebatur, cepit inde personas, & scelera detegere, qua de causa patris nocturnis spectris, & præstigijs coactus est, solum vertere. Vtrique per exorcismum, confessionem, aliaque præsidia subuentum: domus item lemuribus exinde liberata fuit. Puella quindecim plus minus annorum magno capta desiderio virtutis, & perfectionis acquirendæ, quæ hebdomadis Sacerdoti nostro confiteri cœpit, extremo sabbato confessa peste corripitur, Confessarium vocat, rogat, renunt parentes, tum quòd necesse non est, tum quòd in magnum vitæ periculum sine necessitate vocandus esset: instat puella, dictans se mori non potiusquam Confessarius adsit, ad matrem conuersa: meo desiderio non feceris satis, inquit, te coram Christi tribunali accusabo, quod intendo, ex me non est, accersit Confessarium corona mihi parata ne me fraudes, nec licem animæ migrationem retardes: acquiescit hæc mater obrestationibus, & Confessarium vocat, quo præsentente patrimonium, cuius hæres erat per obitum Patris

Ecclesijs, & pauperibus legat: matre verò renuente: Volò, & facio, inquit, quantum in conscientia, & coram Deo iure possum: Vos videte, ne vobis ipsis salutis obstaculo sitis: quibus ita gestis, cum diceret, dolores, quos patiebatur, iam remittere, nihilo minus eo ipso die se morituram esse, quod ab Angelo didicisset, petita, & accepta extrema à Confessario benedictione verecundè se collocat, rogatque de cætero nemo se conueniat, donec signo manu dato, cereum sibi sacrum porrigerent: quod ita factum. Nam cum stupore multorum quasi suaverenidens in Domino feliciter obdormiuit. Puella defuncta cum mater non sine timore extremam eius voluntatem marito insinuaret, ad eò non succensuit, ut illachrymans diceret, omnino lectissimæ puellæ voto satisfaciendum. Itaque intra tres hebdomadas quidquid à puella pauperibus, & Ecclesijs legatum fuit, quod mille facillè taleris æstimatur, pij parentes offerunt.

EXCURSIONES in vicina loca factæ suum retulere fructum, non dissimilem ei, qui per operas domesticas collectus est. Ex discipulis (quorum pietas, & diligentia, præcipuè verò Sodalium præstat) quinque in Societatem nostram, post acceptam Magisterij lauream cooptati: Sodales Quadragesimæ tempore nihil ab anni superioris institutis poenitentijs mutant.

DOMVS PROBATIONIS.

ALVTVR in domo Probationis è Nostris septem, & quadraginta, Sacerdotes septem, studiosi sex & viginti, cæteri rem cum domesticam. Mortem obiit Henricus Florman, adolescens VVestphalus, qui post septem menses probatione positos, lenta tabe consumi cœpit: omnino denique sacramentis ritè munitus inter nouissimos euentis animæ singultus, Deum, Diuosque suppliciter testatus, felici mortè vitam consummauit. Certatum inter à quodam, quem pater auctoritate Principis Ecclesiastici grauer oppugnabat, missus est tabellio à Principis cum sex Cõsiliariorum codicillis, quibus omnino parens sperabat, filij dimissionem impetratum. Quæ litteras deferebat primùm furere cœpit, Nostrorum porrò sermone delinitus mitiùs agere, paulò post adolescentis oratione mutatus, instituta de tota vita confessione tertio post die magnis actis gratijs à nobis absculpam deprecando petit, ne sibi tam malæ causæ patrocinium, sed potius tyronis nostri necessarijs, & amicis describant, velle causam nostram pro viribus agere, de cetero verò quoad vixerit, nunquam commissurum, vti ipse, vel alius quispiam se consultore tam iniquæ causæ implicaretur.

MIRABILE conuersionis exemplum quatuor fratrum adolescentum, quorum tres Philosophiæ Magistri publicè renunciati, minimus annorum sedecim Rhetoricæ studio completo, quasi dux, & antesignanus familiae futurus, omnibus modis agit, vt in Societatem cooptari possit.

possit: sexto minimum post binos, ternosve libellos supplices exhibitos, ad pedes P. Prouincialis supplex cum lachrymis accidit: cæteri porrò fratres ad Carthusienses magis inclinantes, cum sorte de manu Vicarij dominicum corpus extremo die, quo deliberationi finis imponendus, erant accepturi, tam luculentos instinctus de Societate complectenda senserunt, vt palam dictitarent se certo certius intelligere quonam tandem post triennij preces, & lachrymas a Deo vocentur. Igitur ad nostros accurrunt, vt in communionem Societatis admitti possint, orant. Audiunt interim nihil inuito parente Iuris licentiatò viro pio, & primario futurum: quare parentis assensum quibus possent modis impetrent. Conuenit omnibus, vt primò coniunctis operis, & studijs Patrem fatigent. Deinde partitis in dies singulos laboribus singuli parentes suis momentis pertentent: quinis prope mensibus hunc in modum parentis animum pulsant: quid faceret pius, & prudens parens? Ipso Parasceues die motus haud dubiè diuinitus omnibus potestatem facit voto suo potiundi: post ferias ergo Paschales alacres, ac læti Treuiros ad Domum probationis se conferunt: vbi magna cum satisfactione, parentisque gaudio, strenuè perfectioni dant operam.

MISSIONES in vicinos pagos, vicos, & vrbes institutæ magno cum fructu, quæ Confessionis, & Eucharistia Sacramentis obeundis, quæ templis à squallore repurgandis, quæ Christianæ doctrinæ capitibus explicandis, quæ discordijs sedandis, afflictis contolandis, & id genus Societatis nostræ functionibus obeundis. Verno ieiunio bis ad Carthusiam catechismus explicatus. A Dominica Passionis ex institutione Catechistica tantus confitentium numerus esse coepit, vt quinque Sacerdotes nullo modo sufficerent. Inopia Domus nostræ liberalitatis eleemosyna, quingentorum videlicet florenorum,

peropportunè subleuata. Non tacendum, quod in eiusdem domus angustijs Reuerendissimus & Illustrissimus Elector paucis ab electione mēsis sacris ordinibus initiari, prandiumque cum paupere familia sumere vidit.

COLLEGIUM MONGVNTINVM.

SVNT in hoc Collegio Socij septem, & quadraginta: Sacerdotes 20. Præceptores quatuor: studiosi Scolastici duodecim: Coadiutores 10. In Societatem cooptati Magistri duodecim: rei domesticæ adiutor vnus. Decessit P. Amolius VII. Leodiensis, annorum quinquaginta quinque, cum in Societate quatuor & triginta annos vixisset. In morbo quoad decubuit singularem patientiam, obedientiamque præ se tulit omnibus maturè Sacramentis munitus, integro ad vltimum vsque spiritum iudicio placidissimè animam in creatoris manus restituit. Triplex Moguntia Sodalitas, duæ B. Virginis, Angelorum tertia, quæ ferè constat ex pueris. In omnibus toto quidè anno, sed Quadragesima maximè creber fuit ciliciorum, & disciplinarum usus. Itaque ob multitudinem numerus vix potuit iniri, eorum, qui se publicè prælata cruce flagellarunt, idque non sexta dumtaxat feria, vt annis superioribus, sed etiam quauis per Quadragesimã tertia. Præ cæteris verò Conuictores in hoc genere certaminis eminent. Porrò feria sexta quamuis totis Sodalium castris contra carnem pugnatum fuit, debellatio tamen constitit penes eos, qui sunt in Sodalitate priuata, quæ selectorum est è conuictoribus, alijsque Gymnasij discipulis.

CIVIVM erga nos amor crescit in dies, prout aperi-

pertè, quando res ita fert, subinde testati sunt. Canonicus nobilis ædis primæ Reuerendissimi Vicarius in spiritualibus, vir Ecclesiasticæ disciplinæ amans, bonis charus, malis formidabilis obiit repentinè: verùm ita comparatus, ac si de casu diuinitùs fuisset præmonitus. Habuerat pridè quàm moreretur, antemeridianis horis domum plenam nobilium cognatorum ex itinere inuisentium: nihilominus quoniam feria quinta maioris erat hebdomada præcedente vespere confessus, ita suis manè valedixerat, vt in eorum digressu ipse Missam faceret, à meridie cum meditabundus, & inambulans libellum de Passione Domini lectitaret, subita sanguinis corruptione subitò concidit, & concurrentibus domesticis, intermorta voce Confessarium accersiri iubet, quamquam proximum esset Collegium, & Sacerdos noster aduolaret, non plus tamen potuit, quàm vnum illud interrogare, vtrum de peccatis doleret, violenta, & semiuiua voce annuit, & obit. Adfunt interim Cathedralis Ecclesiæ canonici nobiles, de communi consilio placet inspicere corpus, & ecce vestitum cilicio, ea res opinionem Nostri extulit in maius, quod valens vteretur nobis familiariter, & non solum laudabiliter viueret, verùm etiam quæ gereret præclare nobis auctoribus facere putaretur. Frequenter ab ægris expetitur. Ab hæresi quindecim plus minus abducti, horum non nemo nobilis. Plures totius vitæ noxas detexere. In his par coniugum quinquaginta annis in medijs hæreticis sanum in fide, sed sine Sacramentis perstiterat: nunc quando apud Catholicos degit, se iam non amplius inter Ethnicos, sed inter Christianos viuere dicitur. Libri hæretici aut exusti, aut ad nos allati: corrogata pecunia subleuati inopes studiosi: adiuti multi in carcere rei, in valetudinario ægroti, ad supplicij locum damnati, in vijs publicis deserti, solis Paschæ diebus cum pauperibus peregrinis non pateret in Urbem ingressus, e-
 missi

missi Nostri, sexaginta egentes in vicino templo confessione, communione, cibo, potu, collectaque ex elemosynis pecunia recrearunt: sacris commentationibus exerculti aliquot: in ijs Reuerendissimi alumni, qui hic exerceri consueuerunt quādo primū litare, & in Paroeciam exire cogitant. Catechesis præter solitam in scholis, in vrbe forisq̄ue pluribus in locis, aut instituta, aut restituta.

QVOD ad Missiones attinet, è varijs vna illustrior fuit. Vicus frequens distat Moguntia duodecim passuum millibus cū careret parrocho admonitu ludimagistris scholis nostris educti, euocantur à Senatu Nostri, semel, iterum, & quod non inueniretur interim idoneus Pastor, maiori anni parte, sacra iacebant multa ignorantia, & neglectu. Ergo à Nostris vindicatum templum à situ, aræ testæ, instrumentum sacrum renouatum, restauratæ supplicationes, exequiæ, præcepta Ecclesiæ de audiendo sacro, & festis celebrandis, explicata fidei capita, quæ incolæ ceu desperata à Catholicis obliuione sepeliri putabant: coemptis, è Senatus, & incolarum Symbolo rosarijs catechismis, imaginibus, excitata iuuetus ad catechesin, inducta frequens communio, quæ vt de alijs sileam, vno mense fuit eiusmodi. Prima dominica, qui S. Synaxi fruerentur, viginti octo venerunt. Secunda centum amplius. Tertia supra septuaginta: Quarta propè octoginta. Fama mutationis circumquaque longè manauit: sed nihil æquum incolarum animos conciliauit, atque quòd hunc qualemcumque laborem susciperemus gratis. Catholicus quidam moribundus in pago hæretico patria procul, quibuscumque obuijs minabatur, ni deportaretur ad Catholicos confessionis, & communionis potiundæ causâ, repetiturum se rationem apud summam olim Iudicem. Fatigati obtestatione hæretici miserum conijciunt in carcerum cum alio, qui consimili infortunio longissimè à suis inciderat in desperatam valetudinem via publica expos-

ros relinquunt semimortuos propè pagum, in quem No-
stri traiecto Rheno itare solent ad explicandâ doctrinam
Christianam: qua re cognita aduolant, à circumfusa mul-
titudine locum sub tecto postulant, cum reperiretur ne-
mo, qui offerret, Catechista multis officium debitæ cha-
ritatis commendans, ad extremum testari cœpit, non a-
biturum ni impetrasset: mota multitudo nec Nostris in
charitatis contentione cedere voluit. Vterq; porrò sacra-
mentis, & cohortationibus bene munitus, spe bona ple-
nus animam feliciter expirauit. Quam nobis Domum su-
perioribus annis ab Illustrissimo Principe nouam scripsi-
mus exstructam fuisse, eam hoc anno cognouimus casu
(nam sua Celsitudo nunquam forsitan Nostris modestiæ
causa de expensis indicasset) constitisse florenis super
quatuordecim millia, trecentis triginta quinque, quibus
hoc anno denuò mille plus minus adiecit.

COLLEGIUM HERBIPOLENSE.

VIVUNT in Herbipolensi Collegio Socij
quadraginta: Sacerdotes nouemdecim, Pro-
fessores quatuor, studiosi Philosophiæ octo.
Nouem rei domesticæ Coadiutores. Magnus
in Domini Natali numerus confitentium, communican-
tiûq; maior in Paschate. Missiones in quinq; diuersa loca,
seu oppida factę. Depoposcerat itē operam nostrā Seren.
Maximilianus Archidux Austrię, litteris ad nos perhono-
rificè datis, & manu subscriptis sua. Missus Sacerdos cum
Socio, qui Principi, cæterisq; primarijs aulae viris confi-
tentibus aures dedit, sacramq; Synaxim distribuit. Haud
dispar beneuolentiæ in ordinem nostrum testificatio Re-
uerendissi

uerendissi

uerendissimi Nuncij Hieronimi de Portia Adriæ Episcopi exstitit, qui cum summi Pontificis iussu ad Bambergensis Ecclesiæ res inspiciendas hucusque excurrisset, omninè Societatis causam & Collegium Reuerendissimo nostro commendauit, Nostri vsus confessarijs. Compares è remotis locis huc ad nos ventitarunt, siue remedia malè pacatæ conscientiaë quærendi causa, seu fraudis, & imposturæ Cacodæmonis noscitantæ, vitandæque: quæ de causa Sacerdos item noster cum Socio longissimum iter, & laboriosum in Sæuiam suscepit.

ITVM sepius ad vicina loca, Parochi destituta cura, fructu non pœnitendo, tum discordijs sedandis, seu in Religiosorum, seu coniugum familijs, tum rosarij, similibusque fidei mysterijs explicandis. Præter aliquot, qui cum Ecclesia in gratiam redierunt decem, & quatuor ab errore, & hæresi traducti in fidem Catholicam. In ijs nemo nobilis, nutantes alij confirmati, alij in tuto recepti. Libri multi hæretici, aboliti, & seruitia ab heris, & familijs eiecta, quæ ob pertinaciam de errore non reciperent. Discipulorum quoque in pietatis studio rara laus enituit; præsertim eorum, qui Virginis Sacratæ Sodalitio sunt operati. Ex his alij sacris commentationibus exculti, alij ad Religiosorum cœtus se aggregarunt, duo ad Societatem. Maior etiam hoc anno Sodalium in domando corpore, pœnitique vtrò à semet exposcendis ardor extitit. Hinc sancta Quadragesima tota exuerberantium multitudo, qua non frequentior aliàs, ea fuit ad spectaculum vndique confluentium turba, vt aula sanè capacissima, in qua res gerebatur, multos excluderet. Probauit hanc uentutis raram in hisce locis pietatem ipse Princeps, & collaudauit. At nobili recens Catholico eas feruor ille pietatis faces subiecit, vt cum forte spectaculum vsurpat oculis, actoribus ipse misceri potius, quàm spectator otiosus adstare mallet, tantumque inde præteritæ vitæ crimum

minum dolorem coepit, vt qui exomologesim antea perhorresceret; eam sponte mox susciperet. Illud demum admiratione dignum; Auriga vir bonus, & pius, dum loris adstrictos equos aquandi causa Mæno flumine mergit altius, eò cum equis abripi se sentit, vnde receptui nulla spes ostenditur. Quare medio in discrimine deficientibus humanis præsijs, ad communem Deiparæ Matris opem confugit, eique vota in æde proxima mox exsoluenda facit, & voti citius spes euadendi affulsit. Rem inde gestam sibi gratulatus, Sacerdoti nostro exposuit.

COLLEGIVM SPIRENSE.

NVMERANTVR è Nostris in Collegio Spirensi viginti. Sacerdotes decem, Magistri quinque. Totidem coadiutores: Vita defunctus est P. Ioannes Henricus Burrus Horben-
 sis annum iam tertium Coadiutor formatus, vir magnæ sanctitatis, & exempli, quâ domi quâ foris, eximius in conscientijs tractandis, pacandisque. Obijt ipsis Kalendis Maij, annorum plus minus triû supra quadraginta; quorum nouem & decem in Societate nostra laudabiliter exegit. Ex discipulis quatuor perfectioris vitæ institutum in Religione complexi sunt. Complurium tantus amor, & ardor fidei palam profitèdæ, prout se res, & occasio tulit, vt ne ridentium cachinnis, ac sannis, alijsq; minis, ac modis absterri potuerint. Idem studium plerique declararunt in adeundis ægrotis, afflictis consolandis, iuuandisque miseris. Plures oblata sibi ab hæreticis. Ituliorum subsidia constanter idcirco recularunt, ne
 vide

videlicet his irretirentur illecebris. Libri seu de fide, seu de moribus, & impuritate suspecti domū nostram delati. His, alijsque fidei, ac pietatis exercitijs hæreticorum etiā Gymnasiarcharū, aliorumque; id genus hominum amos plurimū commouerunt. Domi Nostrę seni deni per aliquot spiritalibus exercitijs operam dedere: inter quos plerique aut religione, aut nobilitate, doctrinave præstabant. Reconciliati qui graui dissimilitate dissidebant. desperanti maturo remedio subuentū: Expeditum exhibitumque à Nostris diu, noctuque maximis in morbis, & angustijs solatium, atque auxiliū, quod tanto fuit gratius, quāto morbi cōtagio, fœditasque plures ab hoc officio deterrebat. De totius vitę noxis amplius quadraginta confessiones exceptę. Ab hæresi resipuerunt septeni deni supra centum. Iudæus ab hæretico peruersus, vt nostram fidem susceperet, auctor eidem fuit, vt eandem (ne mali consilij reus esse mallet) secum complecteretur, vtrique mutuū consiliū profuit.

VVLGARIA, peneque quotidiana, quę sequuntur: Ab hæreticorum scilicet consortio, conuictione abstracti plures; aliquot legitimis copulati nuptijs, non nemo pellicem domo dimisit: auersa pecunia vera dominis restituta. Excursiones ad quadraginta circiter loca factę: tanta messis vbertas, vt omnibus satiare non posset. Itaque sapius in opem Capituli alumnos depoposcimus. Curionibus aduersa valetudine decumbentibus libenter, ac frequenter subuentum, sapius ad ceteros itum: deducti cum solatio, qui supplicium capuerunt. Aliquoties in VVeillerstatt Imperiale oppidum missio directā est, non solum quod omnino parochia deesset, sed ne ciues à fide deciscerent, quorum manus pars ad defectionem spectare visa. Demum possessionem Præpositurę Cathedralis Ecclesię supra omnium speram, & votum mirantibus, & stupentibus hæreticis iuxta

ac Catholicis adiunimus:coeptum in eodem loco construi templum, cuius vtri fundamenta piorum liberalitate iacta sunt, ita speramus eadem feliciter exaedificari posse: in primis verò Reuerendissimi Principis, cuius in nos magna beneuolentiæ testificatio. Rem domesticam iuuit R. D. Decanus Ecclesiæ S. Germani, testamento nobis legans centum imperiales taleros: pia quædam foemina florenos quinquaginta, totidem alius quidam Societatis amicus: Nobilis summæ ædis Canonicus plaustrum & dimidium vini.

COLLEGIUM FVL DENSE.

CONTINET hoc Collegiū Socios duos & viginti:Sacerdotes tredecim:Professores tres: Adiutores rei domesticæ sex. Conuersæ ad fidem Catholicam familiæ octo integræ, computatis ijs tantum, qui per ætatem communicarunt. Præter hos complures alij nomina dederunt: summa omnium capita quinquaginta duo. Vexillifer non infimæ sortis, & familiæ, primum quidem militibus suis Catholicam religionem commendat, mox de sua sollicitus salute confessarium de Nostris petit, & obtinet, hæresim palam detestatur, ex formula Concilij Tridentini fidem profiteatur orthodoxam. Per idem ferè tempus Urbis huius prætor, vir antiqua nobilitate vnà cum coniuge, liberisq; sanam cõplexi sunt fidem, licet hæretici nati, educatiq;e. Vir quidem septuagenario maior, qui ipsum olim vidit Lutherum sæpius a Nostris tentatus omnino cedere noluit, donec grauisimo morbo, nocturnisq;e spectris admonitus, vnà cum peccatis errorem coram Sacerdote

nostro detestaretur, quo facto seipsum morbo, domum
verò spectris liberat. Adolescens quidam sutoriam facti-
tans, æger, ab omnibus amicis, & notis sub dio deseruit. à
Sacerdote nostro benignè iuuatur, vt & errorem des-
ereret, & de peccatis ritè confessus animam moriens in
manus Creatoris reponeret. Puer quidam nostras fre-
quentans scholas, vix dum duodennis, vt sacræ men-
particeps esse posset, (quod in hisce locis euidentis argu-
mentum professionis fidei) magna sanè industria, neq̃ mi-
nore labore, parentes, vt sibi lubentes assentiantur, ex-
pugnauit. Sodales conuictores hoc anno plus, quàm ce-
teris, præsertim verò Quadragesimæ tempore, cilicia, fla-
gellationes, humi cubationes, & id genus poenitentias v-
surparunt. Ex discipulis vnus in Societatem cooptatus:
spes pluribus facta est: vnus item rei familiaris adiutor.
Puer quidam duodennis genere nobilis, à gymnasio no-
stro cuiusdam hæretici Principis iussu abstractus, modis
omnibus parentes obtestabatur, ne tanto salutis periculo
exponeretur: illisq̃ cur petitioni non annuerent, metum
Principis obtendentibus: Bene habet, inquit, abire no-
lens cogor. Vobis autem, Parentes mei, denuncio me Ca-
tholicum esse, nihilq̃ habere commercij cum Luthero,
aut Caluino: si verò corruptelis eorum labefactatus ve-
ram fidem deseruero, vos, me accusatore, olim coram
Christi tribunali istius peccati rationē reddetis: abduc-
tur interim filius, omnibus modis, vt à fide desciscat im-
pugnatur: at ille constantia superior, vt ad nos reuer-
possit impetrat. Serenissimus Maximilianus Archidux Au-
striæ magna nos beneuolentiâ complexus, ad nouam æ-
dificij partem inchoandam quingentos florenos donauit.
In aula Collegij salutatus à quodā è Nostris, disertis, la-
tinisq̃ verbis respondet, omnibus Aulæ, Prouinciæq̃
primarijs viris audientibus, se Societatis, ac Collegij no-
stri fautorem eximium, promotoremq̃ esse, & semperq̃
futurum.

futurum. Res Collegij auctæ accessione villæ nouæ mille florenis emptæ.

COLLEGIUM

HEILIGENSTADIANVM.

OMPLECTITVR Heiligenstadianum Collegium Socios duodecim, Sacerdotes sex, Magistros tres, Coadiutores totidem. Adsciti in Societate duo rei familiaris administri. Pij Commentationibus eruditi Religiosi sex, Curiones duo, adolentes complures, seu clero, seu religioni nomen daturi. Ex his cuidam res admiratione digna accidit. Tenebræ foris erant densissimæ, intus cubiculum nescio qua luce collustrari videbatur: tùm larua sororis etiamnum viuentis speciem referens, reducta lecti cortina, ad vigilantem metuque trepidum: Quid tu, inquit, hoc loco? Surge ocyùs, & te quamprimum hinc aufer, me sequere: terribus adolens, & præ stupore vix compos sui, cùm parere tamen abnueret, iterum, ac tertio eadem vox repetita: sed vicit tandem veteratoris imbellis impetus tyronis constantia; post tertium congressum nihil obtinens adducta rursus cortina, magno cum fragore spectrû suas in latebras recessit. Discipulorum virtus in primis enituit in tuendis Ecclesiæ sanctionibus. Fuit quem parentes hæretici iam plures annos reuocauerant à Catholica communione, quamuis interea poenitentia sacramentum sæpiùs obiret: is nunc demùm illis inuitis ad sacram mensam frequè ter accedit. Alteri cuidam parente, verno ieiunio legitimos cibos negabant, crebroque carnes cum iurgijs, & contumelijs obtrudebant: at ille maluit arido pane victitare, quam sacri ieiunij leges infringere, idque

tum etiam, cum ei Confessarius potestatem fecisset ref-
cendi appositis in paterna mensa cibis. Certat cum
scholasticis de pietate ciues illi, qui nuper in Soditate
Deiparæ Matris Virginis adscripti sunt. Censentur no-
nunc Sodalitio capita circiter quadraginta, quibus ex-
stituto solemne quot mensibus sacram synaxim sumere,
supplicationes hactenus incuria Parochorum neglectas
instaurare, quibus hic populus mirè delectatur. Sunt ex
his complures mercenarij, qui per operarios etiam dies
subinde, quod ex necessario labore surripere possunt
temporis, id sacris impendunt Rosarij legendis, si quid
impediti forte neglexerint, compensant diebus festis. Ap-
posuit cuidam à labore accumbenti veritas dapes Secta-
rius Paterfamiliàs, sed respuit Catholicus operarius, du-
roque tantum pane reparat vires. Idem alijs quibusdam
infœderatis laboribus, quos pariter locant communi
consilio fixum ac deliberatum est, nuptiali mensa in ma-
gno quandoque hæreticorum confessu abstinere, dama-
tis epulis non sine fremitu Libertinorum Euangelij. Par-
ua hæc, at nobis hic in tam soluta Ecclesiæ disciplina ma-
gna censeri debent.

EXCURSVM à Nostris ad diuersa plus minus o-
ctodecim loca: adiuti parochi in excipiendis confessio-
nibus, & de officio commoniti. Auditi de tota vita tam
multi, vt numerandi diligentiam multitudo superarit.
Ad Catholicam religionem traducti septem, & triginta
A flagitiosa vita ad honestam foeminae nonnullæ. Sena-
oppidi cuiusdam cum suo parochi, à quo pertinaci-
multate dissidebat, reconciliatus. Prohibita maleficia spu-
ritualibus amuletis. Mulier cui dæmon sæpius intermina-
ri solet, vt ne desperaret adiuta: subuentum captiuus, &
infirmis. Foemina recens addita Catholicis cum lenta ta-
be conficeretur, monitu coniugis hæretici, Sacerdos no-
ster fortè transiens aduocatur, auditque de tota vita con-
fitentem

fitentem, quæ paucis post diebus decessit. Admiratione digna mors virginis cuiusdam nobilis, septuagenaria maior erat, exul, & pauper religionis causa, cum solum mutasset Halberstadium venit, ubi anno nonagesimo primo vni è Nostris, qui in ea missione versabatur, hoc visum sibi oblatum retulit. Annum agenti decimum quartum ætatis morbo variolarum, eò se redactam dicebat, vt circumstantes amici conclamatum dicerent: hoc ipsa inaudiens rogat præsentem paulisper vt secedant, qui dum discessum simulant, & interim quid agat obseruant, puella velut remotis arbitris in preces se dat, & cum gemitu queritur, quòd cæcum mortis iter absque sacro viatico cogatur ingredi, interim Diuinæ elementæ se commendat. Inter hæc videre sibi videtur candido amictu virginem iubentem bono animo esse: Non, inquit, iam morieris, sed alio in loco inter sacerdotes Catholicos, qui moribundæ adsint, & omnibus sacramentis migraturam ritè communiant: Sabbati die nobis dicato defungeris. Affirmauit dictis fidem euentus, breui conualuit, & grandior facta sapius exilium mutans, ad extremum peruenit Heiligenstadium, ubi quotidie sacris mira cum perseverantia prima, postrema interfuit: domi verò conducto apud ciuem cubiculo, adeo pauperem vitam egit, vt nonnulli etiam sordidam iudicarent, etsi non deerat ex annuis redditibus vnde se honestè aleret: sed maluit animæ subsidia comparare, erogatis in pauperes, & religiosa loca pecunijs, quàm caduco corpori superfluum cultum præstare. Hoc viuendi tenore cum sæpius inter morbi cruciatus candidam Virginem inclamasset, ad optatum denique Sabbathum peruenit. Eo die sacra communione confirmata, & cæteris sacramentis munita, sequenti nocte sub exortum Dominicæ feliciter migravit.

MISSIO ERFORDIENSIS.

ERSANTVR in hac missione duo Sacerdotes è Nostris, quorum labor concionibus, confessionibus, & infirmorum visitatione potissimum sterit. Ecclesiæ ab hæresi restitui amplius decem. Virginum monasterium superioribus reformationem molientibus obstrepens, opera Nostrorum mitius, & obsequens effectum. Quidam magui nominis, & nobilitatis vir, omnia Lutheri opera accuratè impressa Sacerdoti nostro donauit. Alius Ecclesiasticus moriens aliquam suæ pecuniæ portionem Nostris testamento legauit. Publica supplicatio magna cura, & diligentia instituta, multos Catholicos in fide confirmauit, multis è plebe Lutherana non displicuit.

COLLEGIUM CONFLVENTINVM.

OLLEGIUM Confluentinum iam nunc octodecim censet capita, Sacerdotes vndecim, Professore vnum: sex, qui rem domesticam curant. Exerciti cum fructu omnes spiritualium meditationum vsu, ad mensem poenè integrum: exterorum plures solito. Exceptæ totius vitæ confessiones permultæ: nonnulli pertinaces abiecerunt inimicitias: aliqui lasciuis vinculis expediti: vna se reddidit monasterio, vnde profugerat: monitu nostro Ecclesiastici adolescentes, virginesque cilicia, flagellaque frequentantur.

runt. Abolitæ consuetudines noxiæ. Catechismus in Paroecia, magna confluente multitudine, non minore cum fructu quot hebdomadis explicatus. Adiuti pauperes elemosynis vndequaque corrogatis. Puerorum Sodalitas sub Angelorum præsidio collecta probis exemplis diffunditur: Nam pumiliones illi crucem formare rudes docuere, temerè iurantes commonuerunt, in fide vacillantes ad templum deduxerunt, ad Confessionè ritè faciendam grandiores erudierunt. Disputatum non sine fructu cum Principum Germaniæ legis sectarijs. Mirificè Catholicos pariter ac hæreticos mouit concio de Christi passione instituta: maximè verò, quæ de fidei controversijs habebatur. Ciuium porrò Magistratus qua sit in nos beneuolentia, hac veluti nota voluit eminere: Adulescens iniuriosior in vnum aliquem è Nostris ad Magistratum defertur, qui continuò per apparitorem citat obnoxium ad compedes, prouolantem ex vrbe profequitur, in publicas relata tabulas sententiâ nunquam carceribus, & vinculis emigraturum, ni Magistratui se profugus reddat, reddet verò nunquam, Deo vindice, morte nuper obita luit calumniator exul.

E V A S I M V S feliciter è tributorum procellis, quæ Collegij fundis impendebant, immunitatibus, & gratuitis Societatis nostræ laboribus per libellum supplicem modestè expositis. Ad pagum quemdam syluis, & montibus horridum studio Nostrorum religio postliminio reuertit. Auctæ templi reliquiæ quinque Thebæorû Martyrum capitibus, quibus ex Virgineo B. Ursulæ Sodalitio quinque alia addita. Præter ossa præcipuorum Apostolorum, aliorumque Sanctorum, libraria suppellex auctior, & ornatior reddita operibus Alfonsi Tostati. Collegij verò census munifico auctario locupletauit R. D. Hermannus Stephanus, quod minimum duobus in sequentes annos ab eius obitu sufficiet. Reuerendissimus

& Illustrissimus Princeps fundator noster paulò ante mortem mille aureorum largitione nobis æs alienum diminuit. Obijt ille non post multos dies, reuocata inde à puero confessione Sacerdoti nostro cum magna corporis testificatione facta, cæteris item sacramentis utique erat, maturè instructus, sex & septuaginta natus annos. Illa ipsa nocte qua decessit, ad nostram eadem exlecta deferuntur viscera, quatruiduo post ipsum etiam cor vrinulæ inclusum, quod sex omnino diebus, quibus pro fundatore parentauimus, antè summam aram substitit. Defuncto Principi sublectus est Lotharius à Metternich, vir genere, & optimis notis commendatissimus: is altero ab electione die suam in nos beneuolentiam liberalibus sanè promissis testatam esse voluit.

COLLEGIUM MOLSHEIMIENSE.

 LIT hoc Collegium socios septem & viginti: Sacerdotes vndecim: scholarum Magistros tres: Studiosos Theologiæ practicæ quinque: cæteris res domestica curæ est. Statis Dominicis, festisq; diebus in nostro templo conciones frequens ciuium concursus celebriores fecit. Communicantium, confitentiumque messis huius anni solito copiosior fuit. Galli pauperes, & operarij plus minus trecenti sacramentis, & eleemosynis vndequaue collectis adiuti. Senideni Catholicam fidem post erroris contestationem complexi sunt. Duo ne ad fidei hostes decerent impediti. Cuidam persuasum, vt quinquennalem concubinatum legitimo honestaret matrimonio. Scortum, quod Ecclesiastico turpiter adhærebat, ad honestas nuptias traductum. Ab alio Sacerdote impetratum, vt concubinæ illecebris expediretur. Octo spiritualibus exerci

exercitijs exculti. Moribundis, & supplicium capitis luj-
taris opera nostra salubriter impensa: septem de vene-
ficio damnatæ mulieres à Nostris ad rogam deductæ.

R O S S E M I V M Imperij oppidum est, quod hac-
tenus nonnullam suspensionem præbuit erroris, opera
Nostrorum feliciter in melius mutauit: Ad Paschales
enim ferias exceptæ confessiones à Nostris quinquagin-
ta supra quadringentas. Senatus porrò quàm benè de
nostræ Societatis officijs sentiat, manifestis beneuolen-
tiæ signis ostendit: vnde non vulgares viri confirmant,
rem Catholicam meliore loco nunquam ibi ab annis
triginta fuisse. Obernhemiani quotannis seipsis meliores
euadunt. Natalibus Christi, Magistratu præeunte, ciues
plus minus quingenti communionem refecti sunt. Ad Pa-
scha numerus eorum qui Nostris confessi sunt duplo
maior. Ex iisdem ciuibus viginti circiter Societatem
coierunt sub tutela Deiparæ Virginis, quibus ex lege
solemne frequentius sacramenta Confessionis, & Com-
munionis obire, quot mensibus ad nos Molsheimium
ventitare. Obernhemianos æmulantur Bensfeldiani, qui-
bus ad omnem virtutem quasi facem præfert generosus
Dominus Gubernator. Eiusdem Christi natalitijs, quæ
concionibus, quæ cæteris Societatis nostræ muneribus
obuandis tantum Nostris profecerunt, vt supra ducentos
numerati sint, qui sacras Dominici corporis epulas ad-
ierint. Mirum Gubernatoris, Præfecti vigiliarum, cætero-
rumque ciuium studium in nobis excipiendis, ac dimit-
tendis, quo nec ab amantissimis expectari posset maius.

E X C V R S V M est sub Paschæ ferias in alia qua-
tuor oppida non poenitendo fructu, præsertim Antlau-
nam propter nobilissimum virginum quod ibidem visi-
tur Collegium. Natali Domini Mutzingenses hæcenus à
Nostris abhorrentes quatuor & quinquaginta Nostris
confessi sunt. Octo persuasum quod in hoc oppido plus

quàm nouum & insolens , vt palàm cætero populo spectante sacram synaxim perciperent. Correctus alibi mos & abusus, quo plures simul ad Sacerdotem confessionis causa adire solent. Catecheses quæ domi, quæ foragnum peperere fructum beneuolis animis excepta. Quidam cum fortè cognouissent Catechistam nostrum à se amandandum, eum cum lachrymis prosequentes, id vni summis precibus contenderunt, ne saltè à Nostris defererentur. Numerus eorum, qui foris Nostris confessi sunt, tria millia complectitur. Mulieres duæ ab ægritudine, altera grauissima, altera longissima voto ad Sacerdotem nostrum Albroniarium nuncupato, post confessionis, & Eucharistiæ sacramenta percepta conualuere.

SCHOLAE & numero, & opinione in dies magis ac magis efflorescunt, adeò vt de ijs amplificandis necessario cogitandum sit. Eminent in his Sodales B. Virginis. Non nemo sub Natales ferias octo: alius sub finem ieiunij maximi septem ad pœnitentiæ, & communionis sacramenta suauiter induxit. Sacra templi suppellex æcta antependijs (quæ vocant) sericis, & casula ex parafserico argenteo subtegmine intexto, cruce ex auro textili ornata, multisque alijs munusculis, quæ breuitatis causa tacentur. Datum in scena Drama B. Catharinæ, tribus supra millibus auditorum spectantibus. In his lectissima magnæ nobilitatis iuuentus, quam Argentinerum Academia è Polonia, Styria, Bohemia, aliisque Imperii partibus collectam pridie effuderat.

COLLEGIUM PADERBORNENSE.

VI de Nostris Paderbornæ viuunt omninò
tredecim numerantur : Sacerdotes septem:
Professor vnus : quinque rem domesticam
curant. Concionibus quæ domi , quæ foris
operæ fructus non pœnitendus collectus : confessioni-
bus item complures adiuti. Tres fuere Religiosi, quorum
duo spiritualibus exercitijs in instituto vitæ genere con-
firmati, tertius imposturis è fide deficiens opera Nostro-
rum reuocatus est. Virgo Deo dicata multis passuum
millibus ad nos confessionis faciendæ causa venit. Multi
Nostris adnitentibus Ecclesiæ reconciliati sunt. Disci-
pulorum pietas in eo maximè promouit, quòd hospites
suos de Christianæ fidei mysterijs docuerint: quòd Ver-
bi Ministros disputando confuderint: quòd quam potue-
runt, obstiterint , ne feria sexta domestici carnes com-
ederint : quòd nullis minis , aut modis à parentibus im-
pelli potuerint , vt in sacramentorum participatione
cum Verbi Ministris communicarent. Probata Nostro-
rum virtus, & constantia, quando miles Germanus intra
mœnia receptus ciuibus animum fecit ædes nostras di-
ripiendi, Nostros , vt non obscuris indicijs cognitum,
trucidandi: qua de causa trecenti plus minus aliquando
in forum conuenerunt, vt impetum in Collegium face-
rent. Taceo quibus, in templis, ac scholis, molestijs, & in-
iurijs affecti simus: quibus omnibus ope diuina, stupenti-
bus amicis, & inimicis, superiores euasimus, Deo nos
protegente: quasi semen vberioris aliquando messis
in hoc siticuloso solo , cui Deus tanquam Coronæ Be-
nigni

nignitatis suæ benedicat, & pinguescent speciosa deferti.

COLLEGIUM MONASTERIENSE.

M A B E T Monasteriense Collegium Sociorum decem: Sacerdotes octo: Magistros tres quinque Coadiutores. Confitentium, communicantiumque fuit in nostro templo bona copia. Generales exomologeses fecere permulti. Eucharistiam participarunt sexies mille, qui numerus in hisce corruptelis sanè magnus videri debet. Conciones per Aduentum de poenitentia institutæ bonum retulere fructum. Ferijs Natalitij Dominicum corpus sumplerunt quingenti: Kalendis Ianuarij solemnem Iobila Societatis gratiam, quod hactenus in alieno templo fieri non potuit, in aede nostra debitis caerimonijs euulgauimus. Communicarunt amplius quingenti. Nobiles aliquot foeminae hæresim deseruerunt: in his Matrona prædices, cui principium cõuersionis à duobus filiolis discipulis nostris exitit, qui cum matrem curiosius ad speculũ mûditias exigentem offendissent, præfixerunt ad imum limbum Christi patientis imaginem, dixeruntq;: Mater, cum te superiore speculo exsatiaueris, etiam hoc attentius contemplare: quod verbum ita pupugit pectus, ut ex eo sensim mitesceret, ac dein erroribus abdicatis, uicini cum nobili marito palàm in templo nostro Confessionis, & Eucharistiæ sacramenta susciperet, simulque aurum scyphum ingentem è solido argento ad usum communicantium offerret. Adducta ad continentiam, & frugem sex, septemue scorta. Alicubi inter amicos grauisima

suma lis composita, quæ nec Serenissimi Principis interuentu, nec Senatus vr bani auctoritate sedari poterat. Dissidium quoque inter Nobiles magnum confopitum. Altarium cultus, qui diu obsoleuerat, opera Nostrorum restitutus. Gymnasium quoad per aduentitias militum copias, & contagiosos morbos licuit, & numero & virtute præstitit. Quidam pusillus puer maluit tota Quadragesima panem aridum comedere, quam vetitos cibos contingere. Separatim virtus Sodalium B. Virginis inclaruit, vt ad eos non solum discipuli, sed viri quoque insignes sese adiunxerint. Ciliciorum, ieiuniorum, flagellationum recens, & hactenus inusitatus vsus esse cœpit.

EXCVRSVM bis, semel ad arcem Principis Electoris, ad excipiendas Aulicorum confessiones: iterum ad Principem quemdam, quo in itinere Sacerdos noster in grassatorum manus incidens, quasi diuinitus malum captiuitatis euasit. Cùm sub exordium Septembris urbem pestis occupasset, pro concione ciuibus opera nostra cum multorum cõmendatione & oblata, & præstita est. Peregrinis & palatis copijs, quas ciues vr bis aditu arcebant, Nostri quoad potuerunt auxilio, & solatio fuere. Ea occasione nonnulli veræ fidei lucem respexere: & valuit ad eò exemplum publicæ charitatis in miseros aduenas, vt è ciuitate libenter necessaria submitterent. Grex inquilinorum ad finitimam arcem catechismo informatus. Res domestica durissimo licet anno, liberalibus eleemosynis aucta. Cathedrales donarunt taleros ducentos. Vir quidam Nobilis aureo torque diuendito confectam ex eo pecuniam centum quatuor talerorum dedit ad vsu aræ B. Virginis, necessitatemque domesticam leuandam. Mater cum filiabus effigiem Deiparæ gemmeam aureorum circiter triginta. Oblatus item sacrificialis ornatus aureus duplex: pro petasma ta duo

ta duo, aureum vnum, alterum damascenum. *Casula* præterea holoserica: duplex vestis aurea pro *statua* Deiparæ. *Scyphus* alter argenteus ad vsum communionis.

COLLEGIUM HILDESHEIMENSE.

ERSANTVR in hoc Collegio Socij 100
Sacerdotes sex: Magister vnus: Coadiutores
tres: Confessionis, & communionis sacramen-
ta frequentarunt mille circiter: ab hæresi ad
Ecclesiam reducti tres supra triginta, è quibus quinque
primariæ nobilitatis adolescentes. Scholarum nostrarum
existimatio vicinas regiones peruadit: vnde fit vt ad-
uersarijs ad nostrum Gymnasium plures conuolent. Tres
è discipulis nostris in Religiosis familijs se Deo dica-
runt. Duo necdum Catholici victum, quem domini Lu-
therani gratis suppeditant sub nostra disciplina mendica-
tò quærere, desertis dominis malunt. Ob hoc in ius à
Prædicante vocati, sententia populi vel ad priores redi-
re Dominos, vel excedere ciuitate iubentur. Ad aliud
ergo Collegium Societatis hinc abire, quàm apud fidei
homines manere maluerunt. Frequens, & solemnis
discipulis nostris cum Prædicantibus inire disputati-
onem, cum certissima spe victoriæ, quam subinde publico
Senatus, ac populi hæretici testimonio retulerunt. Quo-
dam quando casus ita ferebat hæreditatis quàm Reli-
gionis iacturam facere maluit. Cùm foeda dyssenteria
lues Hildesum cum finitimis oppidis partim funestaret,
industria Nostrorum centenis aliquot hominibus sine
villo

ullo religionis discrimine præsens remedium datum: unde magnam etiam apud aduersarios gratiam, & estimationem collegerunt. In alio loco hæretico foemina Catholica sub idem tempus aqua lustrali, & herbis ritu Catholico consecratis, multos curauit.

MISSIO HAMBVRGENSIS.

SVNT è Nostris in hac missione tres; Sacerdotes duo: Coadiutor vnus. Non defuere nostris occasiones exercendæ patientiæ. Nomen Nostrum pro concione Prædicantes interdium; foris verò Domus nostræ, ac tectum nocturni circumcelliones lacerarunt. Foro publico mercator Calvinianus nobis interdicens, è medio breui post tempore sublatus est. Hortus angustias nostras ampliavit. Tépli suppellex, ac bibliothecæ piorum donarijs aucta. Tres infantes à nobis salutaribus aquis tincti. Tres ad Ecclesiæ gremium reducti. Triginta supra centum plus minus cœlesti pane relecti. Longè plures à peccatorum sordibus emaculati. Vnus ab infestatione Dæmonis liberatus: complures ad meliorem vitæ frugem traducti.

MULTI Principes ad nos cum rei diuinæ, tum cõcionis gratia ventitarunt. Quædam magnis itineribus Sacramentorum percipiendorum causa, ad nos peruenit; quæ licet nobilissima sit, ob solam tamen fidem, à suis deserta, labore manuum se, & ancillâ agrè sustentat. Adijt ad nos vxor Comitissæ Schavvenburgensis, cui locus in quo degimus, vnâ cum finitimis castris ac pagis parent omnia, facultate priùs à nobis impetrata curiosè perlustras, nonnullis beneuolentiæ signis ostensis, in habitu donauit

elemo

eleemosynam. Virgo longissima via se contulit Alegenam, solius exomologeseos, & concionis obeundæ causa. Senes item duo, sexagenarius vnus, alter septuagenarius longinquis itineribus ad nostra sacra properarunt. Prior bonam Quadragesimæ partem, ne vetitis uteretur cibis, pane & aqua transmisit. Posterior nullis vel minis, vel promissis sui Principis à fide Catholica commoueri poterat: ambo Catholicè communicant, & redeunt.

MONASTERIUM Virginum medijs in flammis immune perstat hæctenus, quod hoc anno consolationis causa nos inuisit. Nauales operæ studijs nostris adiutæ. Senex multis ac periculosis navigationibus eminentis, hæctenus abhorrens à confessione, monitu nostro, tum pœnitentiæ, tum communionis Sacramenta piè frequentat. Virgo maximo flagrans desiderio apud nos expiandæ conscientiæ, sed ab auia Lutherana modis omnibus obseruatur: graui demùm morbo correpta Prædicantes aduolant: illa palam fidem profiteri: paulò post conualefcit, ad nos anathema mittit, de nulla re tristior, quàm quòd ei non liceat apud nos ritu Catholico communicare. Auo virginis vno cògressu tantos Nostris scrupulos iniecerunt, vt nec interdiu, nec noctu conquiescere posset. Vir alius vxore grauius in partu periclitante Ministrum Lutheranum vocaturus incidit in Nostrum cui puerpera, post instructionem confessa, statim meliusculè sentit. Infantem recens natum baptizamus. Engumena Lutherana de confessione, communionem, fidei professione prius instructa sacramentis, & exorcismis à Nostris adhibitis à malo dæmone liberatur, quam verbi præcones vnus, & alter, euentu quidem frustrato, non tamen sine præsentissimo vitæ periculo liberare tentarunt: Dæmon enim Ministrum corripiens, adeò verberibus mulctauit, vt seminecem relinqueret: vnde pro

con

concione populo denunciant, potestatem dæmonem compellendi solis Apostolis concessam esse. Ex hac occasione altera mulierum, quæ Energumenam adduxerat, paucis post diebus ad Ecclesiæ gremium, à quo decem & octo annos aberrauerat, religiosè se recepit. Virgo nobilis olim sacrarum virginum monasterio dicata, per amicos hæreticos inde vi extracta, paulatimque fidem quasi dediscens, errorem imbibit. Post annos verò plures memori am prioris institutionis repetens inardescit cupiditate cognoscendæ religionis Catholicæ; vix ullam finit elabi noctem, qua non è stratu suo surgens aliquot horas in oratione ponat: nec irritæ preces, à Sacerdote nostro pijs monitis imbuta restituitur Ecclesiæ.

COLLEGIUM EMBRICENSE.

 OCIOS vndecim Sedes Embricensis habet, septem Sacerdotes, duos Magistros, duos item Coadiutores. Extremo Decembri prioris anni mortuus est M. Arnoldus Bloemartz Grauenfis, animo læto, vultu post morté solito etiam amabiliore. Annos ferè sex in Societate egerat, puritati mentis ac maiorum obseruantia imprimis deditus. Cùm aliena in æde D. Martini sepulchri copia non esset, vidua pia hæreditarium in eadem suum benignè obtulit, eaque Cleri, & magna populi frequentia funus profequente, non sine lachrymis illatus est. In summis rerum difficultatibus res tamen Collegij satis aucta. Sacerdos exul mille florenorum amplius summam donauit. Virgo singulari pietate, nec Embrice habitans, duùm mil-

lium nos scripsit hæredes. Vidua fuit, quæ octingentos florenos in annua discipulorum præmia, & catechistica munuscula attribuit. Aliæ insuper virgines minore facultate, pari laude morientes nobis benè fecerunt, ut omittam eleemosynas recepto iam more quotidie datum mitti solitas. Templi instrumentum inter alia elegantipalla damasceno opere texta, & argenteis aliquaphialis auctum. Litteræ temporum calamitate magnum hoc anno damnum fecerunt.

NVMERVS iuventutis centesimum quinquagesimum vix attigit. Sodalitas B. Virginis paucitate stetit, nihil tamen ab anni superioris vſitatis poenitentijſ remiſit, provt in maiorum celebritatum peruiſijſ apparuit. In communi peſtilentia plures cum magna pietatis teſtificatione deceſſere: plures cum præſenti vitæ periculo moribundos allocuti. Nonnulli religioſam vitam complexi fuiſſent, niſi laxior diſciplina aliud ſuadere coëgiſſet. Fuere, qui pro templorum foribus ſtantes amplam ſtipem pro ſaucijſ, & infirmis militibus coëgerunt. Res ciuitatis Embricenſis ſubinde grauiſſimè perturbata, receptis & emiſſis vltro, citroque militum copiijſ: vnde Noſtris apertus campus charitatis exercenda, Ciuium quidem, quoad licuit, incolumitati conſulendo, laborantes verò & ægros conſolando. Conciones ad præſidiarios inſtituta, quibus effectum, vt ſub Paſchæ ferias aliqui conſiterentur, aliqui etiam ad Catholicam fidem amplectendam incitarentur. Ex aduerſarijſ, qui propiùs à mœnibus hærebant Anglus ex vrbe glande traiectus in urbem delatus, opera Gubernatoris, & noſtri Sacerdotis Eccleſiæ reſtitutus eſt. Poſt octauam Paſchæ Cardinalis Andreas ab Auſtria, comite Octauio, Nuncio Apoſtolico, & Franciſco Mendoza Regiarum copiarum Imperatore Collegium inuiſit, magna beneuolentiæ teſtificatione. Miraculo non dif-

simile. Chorus pensilis in æde D. Martini vnà cum organis magna iactura contusis, vnà secum traxit cum multis alijs B. Virginis statuam è ligno magnitudine mediocri, puerum Iesum gestantis: dum cætera eruuntur, effigies integra omnino cum puero reperta est. Itaque ob miraculi memoriam in aram nostram translata ibi nunc religiosè inuisitur. Nuncius Apostolicus diebus aliquot in vrbe subsistens innumeris omnis ætatis, & sexus, sacramentum Confirmationis impertijt, quod ab hominum memoria non fuerat collatum. Idem in causa quadam magni momenti, re, & consilio nos iuuuit, relicto etiam liberalitatis suæ apud nos monumento, Dominus Admiralius abiens insignè nobis eleemosynam reliquit. Cæsarea Maiestas suam in nos beneuolentiam litteris ad Illustrissimum Ducem Cliuiæ datis, quibus hoc nostrum Collegium ei commendabat, testata est. Deinde Illustrissimi Principes non exiguis signis, in causa nostra Consiliarijs commendanda, eandem ostenderunt.

EXTERNORVM Sacramenta frequentantium numerus fit in dies maior, & à multis locis etiam hæreticis, ad nos concurritur. Ab hæresi aliquot absoluti: duo ex hæreticorum castris capitalem pœnam subituri à Nostris ad confessionem adducti, confirmati que sunt. Ad ægrotorum salutem curandam vulgò iam tota vrbe vocamur. Eques, noster olim Moguntia discipulus, in hostes lapsus, ab eis que rebus omnibus exutus, & plagis contusus, industria Nostrorum mentis, & corporis ægritudine liberatus est. Mulieri tormenti ictu venter cum parte pedis auulsus fuit, quæ confessa, & corpore Domini resecta, post factum Deiparæ votum celeriter ventrem, postea etiam ingrediendi facultatem recuperavit. Domus à maleficis vexata lustrata à nobis leuationem mali accepit, subuentum ijs, qui veneficijs affli-

cti, & ad manus sibi inferendas sollicitati, coelestis Agni
 plagunculis, alijsque Ecclesiae vilitatis remedijs. Rusticus
 quidam, cum nullam quietem posset capere, aqua be-
 nedicta hausta postridie laetus redijt, bellè sibi noctem
 abijsse nuncians. Puella item nobilis tantis do-
 loribus torquebatur, vt miserrimos clamo-
 resederet, vocati Nostri, vt sacras pre-
 ces super ea recitarent, ijs lectis,
 alijsque amuletis vsurpatis,
 statim reualuit.

* *

*

PRO